

**Kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego oraz sposób ich
klasyfikowania w oparciu o zapisy *Rozporządzenia
Ministra Finansów z dnia 1 lutego 2010 r. w sprawie
przeprowadzania i dokumentowania audytu wewnętrznego*
(Dz. U. Nr 21, poz. 108)**

– rozwiązania przyjęte w Agencji Rynku Rolnego

Zakres prezentacji obejmuje:

- 1) Agencja Rynku Rolnego – informacje ogólne.
- 2) Funkcjonowanie Biura Audytu Wewnętrznego w ARR.
- 3) Realizacja zadań audytowych przez BAW.
- 4) Kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego, sposób klasyfikowania wyników dla poszczególnych kryteriów.

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

I. Agencja Rynku Rolnego – informacje ogólne.

Agencja Rynku Rolnego od przystąpienia Polski do Unii Europejskiej funkcjonuje jako akredytowana agencja płatnicza.

Główne zadania ARR:

- wypłaca środki finansowe uczestnikom poszczególnych mechanizmów WPR i krajowych,
- wydaje indywidualne rozstrzygnięcia skierowane do beneficjentów mechanizmów administrowanych przez ARR,
- prowadzi działalność kontrolną w zakresie potwierdzenia uprawnień do wypłaconych środków finansowych,
- przekazuje Komisji Europejskiej informacje dotyczące mechanizmów WPR realizowanych przez ARR,
- informuje uczestników mechanizmów o decyzjach podjętych na szczeblu Wspólnoty w odniesieniu do realizowanych przez ARR mechanizmów WPR.

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

Biuro Audytu
Wewnętrznego
25.11.2010 r.

II. Biuro Audytu Wewnętrznego w ARR.

1. Wewnętrzne uregulowania prawne ARR w zakresie funkcjonowania Audytu Wewnętrznego:

- „Regulamin Organizacyjny Agencji Rynku Rolnego” wprowadzony Zarządzeniem nr 286/2008/W Prezesa ARR z dnia 14/10/2008 z późn. zm.,
- „Karta audytu wewnętrznego” w Agencji Rynku Rolnego wprowadzona Zarządzeniem nr 105/2010/W Prezesa ARR z dnia 30/06/2010,
- Księga Procedur „Audyt Wewnętrzny” wprowadzona Zarządzeniem nr 87/2010/KP Prezesa ARR z dnia 04/05/2010.

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

II. Biuro Audytu Wewnętrznego w ARR.

2. Organizacja Biura Audytu Wewnętrznego (BAW).

Celem działalności BAW, zgodnie z UOFP, jest wspieranie Prezesa ARR w realizacji celów i zadań Agencji, przez niezależną, obiektywną i systematyczną ocenę kontroli zarządczej oraz czynności doradcze. Ocena ta dotyczy w szczególności adekwatności, skuteczności i efektywności funkcjonującej w ARR kontroli zarządczej.

BAW w ARR składa się z trzech działów:

- Działu Audytu Finansowego i Informatycznego,
- Działu Audytu Procesów Operacyjnych,
- Działu Audytu Procesów Wspomagających i Zarządzania.

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

II. Biuro Audytu Wewnętrznego w ARR.

3. Do głównych działań BAW należy:

- przygotowanie rocznego i strategicznego planu audytu,
- przeprowadzanie zadań audytowych zapewniających,
- realizacja czynności doradczych,
- przygotowanie dla Prezesa ARR projektu „Poświadczenia wiarygodności rachunków ARR za poprzedni rok EFRG”,
- sprawozdawczość,
- koordynacja i udział w audytach zewnętrznych przeprowadzanych w ARR.

4. Działania BAW mogą być przeprowadzane w:

- w Centrali Agencji Rynku Rolnego,
- w 16 Oddziałach Terenowych Agencji Rynku Rolnego,
- w jednostkach wykonujących zadania delegowane przez ARR,
- u uczestników mechanizmów administrowanych przez ARR.

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

III. Realizacja zadań audytowych przez BAW.

1. **Metodyka audytu** w ARR została szczegółowo opisana w Księdze Procedur *Audyt Wewnętrzny* (KP AWE).

Jej struktura przedstawia się następująco:

- **AWE_P1:** Przygotowanie planu audytu
- **AWE_P2:** Przeprowadzanie zadania audytowego zapewniającego
- **AWE_P3:** Realizacja czynności doradczych
- **AWE_P4:** Zapewnianie jakości i rozwój zawodowy pracowników BAW
- **AWE_P5:** Poświadczanie wiarygodności rachunków ARR
- **AWE_P6:** Sprawozdawczość

Każda z procedur opisuje takie elementy jak: cel procesu, zakres procedury, definicje i skróty, odpowiedzialności i uprawnienia, opis postępowania, dokumenty związane oraz formularze i załączniki stosowane w procesie.

Takie **usystematyzowanie** pozwala na prowadzenie jednolitej dokumentacji przez pracowników BAW oraz stanowi źródło wskazówek dotyczących postępowania przy wykonywaniu poszczególnych zadań.

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

III. Realizacja zadań audytowych przez BAW.

2. *Przeprowadzanie zadania audytowego zapewniającego (AWE_P2).*

Czynności audytowe wykonywane są na podstawie wydanych przez Prezesa ARR upoważnień do przeprowadzenia audytu wewnętrznego (dla audytorów wewnętrznych) oraz do przeprowadzenia czynności audytowych (dla asystentów audytu) zgodnie z planem audytu na dany rok.

Zadania zapewniające przeprowadzane są w co najmniej dwuosobowych Zespołach Audytowych (ZA), w skład których wchodzi: Koordynator Zadania Audytowego (KZA) oraz Członkowie Zespołu.

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

III. Realizacja zadań audytowych przez BAW.

Etapy przeprowadzanych zadań audytowych zapewniających:

- 1) Wyznaczenie Zespołu Audytowego.
- 2) Przeprowadzenie przeglądu wstępnego.
- 3) Opracowanie programu zadania oraz przedstawienie go Komórcie Audytowanej.
- 4) Badanie audytowe.
- 5) Zestawienie ustaleń audytu oraz ich przedstawienie Komórcie Audytowanej.
- 6) Sprawozdanie z przeprowadzonego zadania.
- 7) Czynności sprawdzające.

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

III. Realizacja zadań audytowych przez BAW.

Każdy **Zespół Audytowy** wyznaczany jest przez Dyrektora BAW z uwzględnieniem kwalifikacji, doświadczenia zawodowego, wymaganego poziomu wiedzy i kwalifikacji audytorów wewnętrznych niezbędnych do prawidłowego przeprowadzenia zadania oraz stopień skomplikowania działalności poddawanej audytowi. Rolę Koordynatora Zadania pełni zawsze audytor wewnętrzny.

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

III. Realizacja zadań audytowych przez BAW.

Przeprowadzenie przeglądu wstępnego:

ZA dokonuje przeglądu materiałów, dokumentów oraz informacji dotyczących audytowanego obszaru.

Celem przeglądu jest:

- zrozumienie badanej działalności,
- rozpoznanie czynników ryzyka,
- zidentyfikowanie istniejących mechanizmów kontroli zarządczej,
- wyodrębnienie istotnych obszarów ryzyka, wymagających szczególnej uwagi w trakcie zadania,
- **określenie kryteriów oceny ustaleń stanu faktycznego oraz sposobu klasyfikowania wyników dla poszczególnych kryteriów,**
- uzyskanie informacji ułatwiających przeprowadzenie zadania,
- ustalenie, czy w ramach zadania należy poddać badaniu spełnienie wymagań określonych kryteriami akredytacyjnymi,
- ustalenie, czy konieczne jest dalsze badanie.

Uzyskane w wyniku przeglądu wstępnego informacje są przedstawiane w formie *Notatki z przeglądu wstępnego* i stanowią dla ZA podstawę do przygotowania programu zadania audytowego i opracowania testów.

[Wzór formularza notatki z przeglądu wstępnego.](#)

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

III. Realizacja zadań audytowych przez BAW.

Opracowanie *Programu zadania audytowego zapewniającego*:

Na podstawie wyników wstępnego przeglądu ZA opracowuje *Program zadania audytowego zapewniającego*, który zawiera następujące elementy:

- temat i cele zadania,
- zakres podmiotowy i przedmiotowy zadania,
- istotne ryzyka w obszarze objętym zadaniem,
- narzędzia i techniki przeprowadzania zadania w tym wybór próby, opis planowanych testów, rodzaje dokumentacji przewidzianej do badania,
- **kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego,**
- **sposób klasyfikowania wyników dla poszczególnych kryteriów,**
- założenia organizacyjne oraz planowany harmonogram zadania.

Przed przystąpieniem do realizacji badania ZA przedstawia Kierownikowi Komórki Audytowanej informacje na temat celu, zakresu zadania, **kryteriów oceny** oraz narzędzi i technik przeprowadzenia zadania.

[Wzór formularza Programu zadania audytowego zapewniającego.](#)

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

III. Realizacja zadań audytowych przez BAW.

Badanie audytowe:

Celem tego etapu jest zebranie, analiza, interpretacja i udokumentowanie ustaleń poczynionych w trakcie badania w odniesieniu do wcześniej określonych celów i zakresu zadania. Realizacja tych działań odbywa się poprzez wykonanie zaplanowanych na etapie tworzenia programu zadania audytowego testów.

Zestawienie ustaleń audytu oraz ich przekazanie Komórcie Audytowanej

Dokonane w trakcie realizacji zadania audytowego zapewniającego **ustalenia stanu faktycznego wraz ze sklasyfikowanymi wynikami ich oceny wg kryteriów zawartych w programie zadania**, ZA umieszcza w *Zestawieniu ustaleń audytu*. Zestawienie poczynionych w trakcie zadania ustaleń Dyrektor BAW przekazuje Kierownikowi Komórki Audytowanej w celu umożliwienia zapoznania się z nimi.

[Wzór formularza zestawienia ustaleń.](#)

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

Biuro Audytu
Wewnętrznego
25.11.2010 r.

III. Realizacja zadań audytowych przez BAW.

Sprawozdanie z przeprowadzonego zadania:

Po przedstawieniu Kierownikowi Komórki Audytowanej ustaleń stanu faktycznego i ich omówieniu, ZA sporządza *Sprawozdanie z zadania audytowego zapewniającego*, w którym w sposób jasny, rzetelny i zwięzły, przedstawia wyniki zadania.

Sprawozdanie zawiera m.in.:

- temat i cel zadania zapewniającego,
- zakres podmiotowy i przedmiotowy zadania,
- **ustalenia stanu faktycznego wraz ze sklasyfikowanymi wynikami ich oceny według kryteriów, opisanych w programie zadania,**
- wskazanie ewentualnych słabości kontroli zarządczej oraz analizę ich przyczyn,
- skutki lub ryzyka wynikające ze wskazanych słabości kontroli zarządczej,
- zalecenia w sprawie wyeliminowania słabości kontroli zarządczej lub wprowadzenia usprawnień,
- opinię audytora wewnętrznego w sprawie adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej w obszarze ryzyka objętym zadaniem zapewniającym.

[Wzór stosowanego w ARR sprawozdania z zadania audytowego zapewniającego.](#)

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

IV. Kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego, sposób klasyfikowania wyników dla poszczególnych kryteriów.

W celu dokonania **oceny stanu faktycznego funkcjonowania kontroli zarządczej** w obszarach przewidzianych do badania audytowego, ZA na etapie wstępnego przeglądu w oparciu o zebrane informacje, sporządza dokument określający wymagania oraz przykładowe słabości systemu kontroli zarządczej oraz sposób ich klasyfikowania.

Zgodnie z UOFP w dokumencie uwzględniane są kategorie:

- Adekwatność
- Skuteczność
- Efektywność

w podziale na odpowiednio przypisane kryteria.

Opracowany dokument stanowi załącznik do Programu zadania audytowego zapewniającego.

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

IV. Kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego, sposób klasyfikowania wyników dla poszczególnych kryteriów.

Kryteria oceny powinny być:

1. odpowiednie (odnoszące się do zakresu objętego zadaniem),
2. wiarygodne (odnoszące się do wiarygodnych wyznaczników/ danych),
3. istotne (odnoszące się do kwestii istotnych z punktu widzenia ARR, obszaru/ procesu),
4. neutralne (pozwalają na obiektywną i niezależną ocenę badanego obszaru/ procesu),
5. zrozumiałe (dla audytora wewnętrznego i kierownika/ pracowników JA/KA),
6. kompletne (obejmujące całe spektrum badanego procesu/ obszaru).

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

IV. Kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego, sposób klasyfikowania wyników dla poszczególnych kryteriów.

Źródłami kryteriów oceny mogą być m.in.:

1. przepisy prawa i regulacje wewnętrzne (np. kryteria określone przez UOFP i rozporządzenia wykonawcze wydane na jej podstawie w zakresie szczególnych zasad rachunkowości jednostek sektora finansów publicznych oraz opracowane i przyjęte dla ARR zasady rachunkowości),
2. standardy, normy oraz inne wskazówki o charakterze standardów opracowane przez uznane profesjonalne organizacje, organy, instytucje (np. standardy kontroli zarządczej w jednostkach sektora finansów publicznych, normy jakościowe, techniczne, bezpieczeństwa, IT),
3. plany działalności i sprawozdania z planów działalności Jednostki (np. wskaźniki wynikające z rocznego planu działalności i sprawozdania z jego realizacji dla ARR),
4. wytyczne Kierownika Jednostki (np. kryteria określone przez Prezesa ARR),
5. dobre praktyki (np. zasada dwóch par oczu stosowana przy weryfikacji dokumentów),
6. wyniki kontroli i audytu wewnętrznego (np. kryteria oceny oparte na wydanych zaleceniach lub wnioskach pokontrolnych).

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

IV. Kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego, sposób klasyfikowania wyników dla poszczególnych kryteriów.

Ze względu na różnorodność obszarów audytowych w ARR, procedura audytowa AWE_P2, zawiera dwa przykładowe sposoby podejścia do opracowania kryteriów oceny stanu faktycznego oraz klasyfikowania wyników.

Opis proponowanych narzędzi w tym zakresie zawarto w dokumencie [Przykładowe kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego oraz sposób ich klasyfikowania.](#)

Wybór rozwiązania pozostaje do decyzji ZA realizującego zadania audytowe.

W trakcie realizacji zadań audytowych podczas ustalania kryteriów, oprócz kategorii oceny kontroli zarządczej wynikających z UOFP, uwzględniane są również wymagania określone w Rozporządzeniu Komisji (WE) nr 885/2006 w zakresie spełniania kryteriów akredytacyjnych.

Sytuacja taka występuje w przypadku zadań audytowych obejmujących obszar Wspólnej Polityki Rolnej.

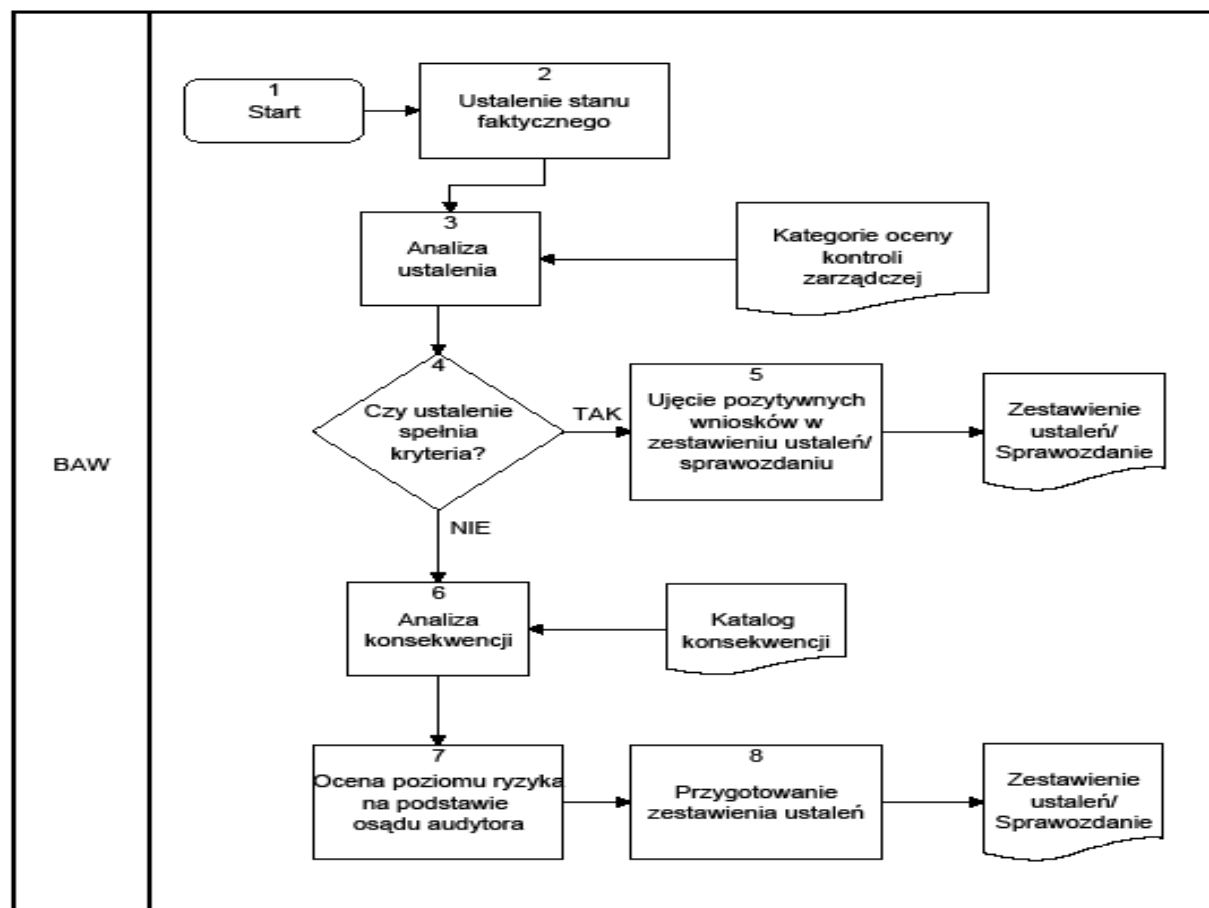

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

IV. Kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego, sposób klasyfikowania wyników dla poszczególnych kryteriów.

1. Rozwiązanie nr 1 ([schemat](#))

Schemat postępowania w procesie oceny ustaleń stanu faktycznego

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

IV. Kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego, sposób klasyfikowania wyników dla poszczególnych kryteriów.

Ustalenie stanu faktycznego

1. Na etapie badania audytowego, ZA dokonuje oceny ustaleń wykorzystując określone w Programie kategorie oceny kontroli zarządczej ([*Kategorie oceny kontroli zarządczej*](#)).
2. W przypadku gdy ustalenie stanu faktycznego potwierdza spełnienie wymagań kryteriów i nie występują słabości kontroli zarządczej wprowadza się zapisy w tym zakresie do Zestawienia ustaleń oraz Sprawozdania.

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

IV. Kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego, sposób klasyfikowania wyników dla poszczególnych kryteriów.

3. W przypadku gdy ocena ZA wykaże naruszenie kryteriów, przeprowadzana jest analiza konsekwencji słabości kontroli zarządczej ([*Katalog konsekwencji*](#)) w celu określenia poziomu ryzyka oraz sformułowania zaleceń dla Komórki Audytowanej.

Szczegółowy opis ustalenia stanu faktycznego wraz ze sklasyfikowanymi wynikami ich oceny, umieszcza się w Zestawieniu Ustaleń.

W odniesieniu do każdej słabości systemu kontroli zarządczej wskazane są:

- skutki lub ryzyka wynikające ze zidentyfikowanej słabości systemu kontroli zarządczej,
- zalecenia w sprawie wyeliminowania słabości systemu kontroli zarządczej.

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

IV. Kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego, sposób klasyfikowania wyników dla poszczególnych kryteriów.

Praktyczny przykład rozwiązania funkcjonującego w ARR.

Dokumentacja z przeprowadzenia zadania audytowego przy wykorzystaniu rozwiązania nr 1 kryteriów oceny ustaleń stanu faktycznego oraz sposób ich klasyfikowania,

Temat zadania: ***„Funkcjonowanie Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w ARR”.***
Termin przeprowadzenia: **2010 r.**

- a) [Notatka z przeglądu wstępnego,](#)
- b) [Program zadania audytowego,](#)
- c) [Kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego oraz sposób ich klasyfikowania,](#)
- d) [Zestawienie ustaleń,](#)
- e) [Sprawozdanie z zadania.](#)

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

Biuro Audytu
Wewnętrznego
25.11.2010 r.

IV. Kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego, sposób klasyfikowania wyników dla poszczególnych kryteriów.

2. Rozwiązanie nr 2 ([matryca oceny ustaleń stanu faktycznego](#)).

Rozwiązanie drugie opiera się na matrycy zawierającej przyporządkowane, do każdej kategorii wymienionej w UOFP kryteria wraz z ich definicją.

Do każdego kryterium przyporządkowano przykładowe ustalenia w zakresie słabości systemu kontroli zarządczej wraz z przypisaniem ich do odpowiedniego poziomu ryzyka oraz zaleceniami w zakresie podejmowania czynności naprawczych.

Kategorie oceny kontroli zarządczej (zgodnie z art. 272 ust. 2 Ustawy o finansach publicznych)	Kryterium	Definicja kryterium	Przyporządkowanie poziomu ryzyka dla rodzajów ustaleń dotyczących danego kryterium		
			Ryzyko wysokie	Ryzyko średnie	Ryzyko niskie
			Natychmiastowe podjęcie działań naprawczych	Konieczne podjęcie działań naprawczych	Dopuszczalna akceptacja ryzyka pod warunkiem jego monitorowania, w przeciwnym przypadku powinny zostać podjęte działania naprawcze
			<i>Utrata ciągłości spełniania kryteriów akredytacyjnych</i>	<i>Ustalenia nie prowadzą do naruszenia kryteriów akredytacyjnych</i>	<i>Ustalenia nie prowadzą do zagrożenia w osiągnięciu założonych celów operacyjnych i naruszenia kryteriów akredytacyjnych</i>

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

IV. Kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego, sposób klasyfikowania wyników dla poszczególnych kryteriów.

Praktyczny przykład rozwiązania funkcjonującego w ARR.

Dokumentacja z przeprowadzenia zadania audytowego przy wykorzystaniu rozwiązania nr 2 kryteriów oceny ustaleń stanu faktycznego oraz sposób ich klasyfikowania,

Temat zadania: ***„Interwencyjny zakup zboża”***.

Termin przeprowadzenia: **2010 r.**

- a) [Notatka z przeglądu wstępnego,](#)
- b) [Program zadania audytowego,](#)
- c) [Kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego oraz sposób ich klasyfikowania,](#)
- d) [Zestawienie ustaleń,](#)
- e) [Sprawozdanie z zadania.](#)

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

IV. Kryteria oceny ustaleń stanu faktycznego, sposób klasyfikowania wyników dla poszczególnych kryteriów.

Zastosowane w ARR rozwiązania **pokazują przykładowe możliwości podejścia do sposobu oceny funkcjonowania systemów kontroli zarządczej**, dlatego też procedury ARR przewidują możliwość zastosowania innych sposobów oceny ustaleń stanu faktycznego i ich kwalifikowania.

AGENCJA
RYNKU
ROLNEGO

Dziękujemy Państwu za uwagę.

*Agencja Rynku Rolnego
00-400 Warszawa
ul. Nowy Świat 6/12
www.arr.gov.pl
Buro Audytu Wewnętrznego
Tel +48 22 661 79 05
Fax +48 22 661 79 24
sekretariat_baw@arr.gov.pl*

**Biuro Audytu
Wewnętrznego
25.11.2010 r.**